

Posudek vedoucí diplomové práce

Jana Peissová *Multikulturní prostředí na primární škole*

Červen 2009

Autorka si vytkla za cíl své diplomové práce shromáždit co nejvíce poznatků o multikulturní výchově a o vytváření multikulturního prostředí a péče o něj na českých školách v rovině teoretické, školsko-politické i empirické. Teoretická část práce představuje podrobně členěnou (místy až zbytečně rozdrobenou, např. s.32-33) základnu problematiky pojetí multikulturní výchovy a vzdělávání dětí cizinců v běžných školách i s ohledem na státní a mezinárodní legislativu. Multikulturní výchova je zde pojímána především jako činnost podněcující vytváření osobní i skupinové identity, založené na sebezporozumění jako předpokladu porozumění druhému a v něčem odlišnému. V tomto smyslu se může stávat reálně fungující jako průřezové téma ve shodě s RVP ZV i bez specifických „akcí“ přibližujících jiné kultury. Autorka však dokládá, že i oblast respektu ke kultuře dětí jiných národností (popř.ras) a péče o začlenění cizinců náleží do vytváření připraveného multikulturního prostředí české školy. Protože je teoretická tato část textu založena shromáždění bohatého poznatkového základu, odráží též řadu požadavků kladených na učitele v souvislosti s touto oblastí vzdělávání. Autorka také prokázala dobrou orientaci v tématu a dovednost pracovat s odbornou literaturou.

Praktická část práce je vedena snahou opět o co nejkomplexnější zachycení reality multikulturní výchovy a multikulturního prostředí včetně jeho pojetí učiteli na vzorku čtyř litoměřických škol. Dotazování jsou nejen učitelé, ale i žáci (4.-5. roč.), dotazníková šetření jsou doplněna pozorováním klimatu školy. Výzkum je zdůvodněn a dobře připraven, dostatečně dokumentován. Zjištěné údaje jsou přehledně prezentovány. Interpretaci vyčlenila autorka následnou část textu. Protože ne vždy důsledně uvádí vazbu na jednotlivé položky (např. s.98), ztrácí se místy přehlednost, která je jinak pečlivě propracována. Výzkumná část přináší řadu zajímavých zjištění, otevírá také řadu nových otázek, což je sice v souladu s povahou zjišťujícího výzkumu, avšak obtížné pro vyslovení závěrečného soudu. Nicméně se domnívám, že autorce se podařilo vyhodnotit podstatné jevy, jejich ověřování je věcí dalších výzkumů.

Náměty k diskusi:

1. Jak hodnotíte dotazníky pro učitele i žáky po zkušenostech s DP ? K jakým cílům v rámci problematiky multikulturality (výchovy i klimatu) byste je doporučovala k využití i v jiných školách? Popřípadě, zda byste něco upravila. Předpokládáte, že by reakce žáků byly shodné, kdyby v dotazníku figurovaly také dívčí postavy?
2. Domnívám se, že výzkum odhalil, že učitelé a zejména žáci mají vcelku reálný pohled na obtíže, které by mohly nastat s vřazením různě znevýhodněných cizinců do jejich třídy. Souhlasíte s tímto hodnocením? Je možno učinit nějaký závěr ohledně občasného romantizujícího pojetí multikulturní výchovy jako pouhého seznamování se se zvyklostmi, tradicemi, kuchyní, oděvy a popř.jazykem jiné kultury?
3. Proč se domníváte, že je při multikulturní výchově ve školách třeba dbát více na teoretický základ problematiky, viz např. znalost pojmů rasa, tolerance, apod. (viz závěr s. 124) ?

Práci doporučuji k obhajobě. Diplomantka pracovala samostatně, oceňuji záběr práce v obou jejích částech a obsahový přínos. Doplnit je třeba anglický název. Práci by prospěla pečlivější jazyková korektura textu (zvláště upozorňuji na gramatiku přídavných jmen odvozených od názvů národů).

Návrh hodnocení:

rybna

V Praze, dne 16.4. 2009

PhDr. Helena Hejlová, Ph.D